

O turističnem razvoju Kamniške Bistrice

Pogled izpred več kot pol stoletja

✍ Dušan Škodič

V roke mi je prišel članek dr. Josipa Cirila Oblaka, objavljen v zelo kvalitetni reviji Kronika slovenskih mest, ki je izhajala v kratkem obdobju od leta 1933 do druge svetovne vojne, natisnili pa so po štiri zajetne številke na leto. Dr. Oblak je bil odvetnik, sicer pa navdušen planinski delavec in publicist ter zagovornik estetske vrednosti planinstva. V letniku 1937 je bil objavljen zanimiv prispevek tega avtorja, ki mi je padel v oči predvsem z naslovom: Kamniška – Ljubljanska Bistrica. Kakšna je bila Kamniška Bistrica v tistih letih, nam je znano s starih fotografij. Kot se lahko

z njih prepričamo, je bilo do danes spremenjenega v resnici bore malo. Razen že tedaj nekoliko povečanega planinskega doma in morda še nekaj bolj skritih objektov, postaj tovarnih žičnic in slabo asfaltirane ceste praktično nič. Kar se hrupa in ostalih motečih dejavnikov, predvsem ob koncih tedna, tiče, je bilo že obdelano v oktobrski številki PV 2005. Meni pa se je zdel članek zanimiv predvsem zaradi pogleda na razvoj v smislu turistične promocije in s tem povezanih finančnih potencialov, kakršnega so si tedaj zamislile modre glave in ki bi ga morda tudi izpeljale, če jim tega ne bi

Dom v Kamniški Bistrici

Bakrotisk Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani

Fot. Kunaver Jole

le nekaj let kasneje preprečila svetovna vojna, po kateri je na našo (ne)srečo marsikaj od tega za dolgo časa zaspalo. Članek je zelo obsežen, zato ga bom povzel v močno skrajšani obliki.

Sredi svoje zemlje

Dr. Oblak, znan »gromovnik« tistega časa, ugotavlja, da so kamniške planine Ljubljani enako kot recimo Etna Siciliji, saj si naše prestolnice brez njih ne moremo predstavljati, podobno kakor ne Vrhniko brez Močilnika.

In kaj je gospoda takoj na začetku najbolj zbodlo? Vsekakor je to javni prevoz, ki je pred vojno in dolgo po njej segel le do Kamnika, zaradi česar se je izlet z vlakom ali avtobusom lahko razvlekel celo na dva dneva, saj natančno popiše, kako so v njegovih mladih letih od Kamnika do Bistrice hodili tudi do štiri ure v eno smer. Od tega je normalna hoja potekala samo do Stahovice, za njo pa je bilo treba »prekrevsati« še kup neprijetnih vzponov, saj se je pot večkrat dvignila, ker se ni dalo povsod

spodaj ob strugi. Tem neprijetnim vzponom so rekli tudi »kobile«, ki jim je šele novo zgrajena cesta dokončno obrusila kopita. Gospod bi bil ob pogledu na današnji vozni red avtobusov brez dvoma neprijetno presenečen, saj se lahko tudi leta 2006 z avtobusom v Kamniško Bistrico pripeljemo samo dvakrat na dan! Toda čemu je bil gospod tako navdušen nad njo, saj množicam, ki jo danes obiščejo z avtomobili, dostikrat predstavlja samo kratek popoldanski, bližjim in bolj oddaljenim pa tudi kolesarski ali rolkarski obisk? Razlog njegovega navdušenja bom podal v originalnem odlomku:

Ako namreč pretehtamo to, kar nam podaja Kamniška Bistrica, ta najnižji in najlepši gorski kotel v osrčju slovenske zemlje pod Kamniškim sedlom, zaostaja za njo marsikaj, za kar delamo – športu na ljubo – reklamo z največjim pompom. Zaradi delikatnosti zadeve ne imenujem nobenega dotičnih krajev, da ne bo hrupa in krika iz razumljivega – ljubosumja ... Kar pa je glavno pri Kamniški Bistrici (vsaj zame raz čustveno stališče) – »čisto naša je!

In vse okoli nje!« Niti po enem robu, niti po enem vrhu ne teče tista zoprna meja, ki nas skoro povsod spominja na brezmejno krivico, ki jo trpi mali slovenski narod, oni narod, ki je zaradi zloglasnega diktata sorazmeroma na vsem svetu največ svoje zemlje izgubil, to se pravi, da ni združena v eni in isti slovenski državi! Pod kamniškimi planinami, sredi katerih si daleč od zapadne meje, in če si v Kamniški Bistrici, v tem divjem kotlu pod Skuto in Brano, si čisto sredi svoje zemlje, pogreznjene v zelenje pristno slovenskih gozdov, ki so glavni kras naše zemlje.

Ne vidiš iz nje več na obzorju ugrabljenega nam Snežnika, niti kralja Triglava, ki mu po temenu leze – tujec ...

Hotel pri Žagani peči

Avtor je bil brez dvoma upravičeno nacionalno prizadet, ker je po rapalski pogodbi meja na liniji Tromeja–Reka Sloveniji odrezala tretjino ozemlja in z njo tudi Snežnik, mejna črta pa, kot vemo, je tekla čez sam vrh Triglava. Ubogi slovenski kuri, ki je ostala brez repa in ene tace, torej ni preostalo drugega, kot da se je nekam zatekla. Magari pod diktatorski škorenj kralja Aleksandra. Ampak stran s politiko, poglejmo raje razmišljanja o razvoju turizma v tem kraju. Gospod doktor v nadaljevanju jadikuje tudi nad našimi cestami (hm, kako znano). Ravno leto prej so namreč odprli novo cesto v Kamniško Bistrico, na žalost še brez metra asfalta, ki je bila po vzoru avstrijske Glocknerstrasse zelo pametno (!) urejena. Prometni režim je bil urejen tako, da je potekal izmenično samo v eno ali drugo smer. Kot edino pomanjkljivost te »pametne« ceste pisec z grenkobo omeni pomanjkanje prometa, ki bi tak režim tudi opravičeval. Zato pa je ta cesta omogočila tudi dostop s kolesi, in sicer po njegovih besedah: »Danes je to popoldanski kolesarski izlet iz Ljubljane in nazaj, in še komoden!«

Navdušena izjava, ni kaj. Ali se kdo še spominja, kakšna kolesa so bila pred sedemdesetimi leti? »Dobra, odlična, neuničljiva, takšnih ne delajo več!« bodo rekli stari ljudje, ki jih še imajo v spominu. Vse naštete lastnosti so seveda čista resnica, a za današnjo miselnost jim je manjkalo približno trideset prestav,

imela pa so tudi približno toliko kilogramov odvečne teže! Vsekakor ima izlet še danes visoko vrednost ravno zaradi ugodne dostopnosti, ker podobne doline v tujini ležijo mnogo višje v gorah, medtem ko je Kamniška Bistrica komaj tristo višinskih metrov nad prestolnico, pa se vseeno lahko pripeljemo naravnost v osrčje tako imenovanih »velegora, nad 2500 m visokih«. Dr. Oblak omenja, da je videl veliko sveta, in ugotavlja, kaj vse bi bilo lahko do sedaj že narejenega, če bi bila Kamniška Bistrica kje na razvitem zahodu. Zatekel se bom k citatu:

Svetovno znana bi lahko bila in to celo v specifično alpski deželi, kjer je gorskih krasot na kupe. Predvsem bi bilo več hotelov, resničnih hotelov z vsem komfortom, zlasti še višje zgoraj, tam blizu Žagane peči v podaljšku Bistriške doline, v grandioznem kotlu pod Skuto. Mi imamo tam sicer nekoliko razširjeno in olepšano, a še vedno dosti preskromno kočo, ki jo imenujemo »Planinski dom« – radi lepšega pa – hotel. Celo depandanso so ji prizidali! Naj bo! Saj še ta ni vedno polna. Drugi – resnični hoteli – bodo ob primerno povečanem prometu nastali tako rekoč sami po sebi.

Turizem na tak ali drugačen način

Doktor popiše še vso »dodatno opremo« te čudovite dolinice; omeni na primer šopek izvirov Bistrice, ki spomladi priredijo svoj vodni cirkus, in jezerce, v katerega se stekajo. Posebej omeni še danes zapostavljeno sotesko Predoselj, ravno tako lepo, kot je tista od bohinjske Mostnice, ki očitno še danes trpi za isto boleznijo:

Seveda pa ne moreš tja z avtom, nego po mali stezici prideš najprvo do naravnega mostu, po tem pa doli v sotesko, kakršne ne vidiš vsak dan. A kdor ne žrtvuje tu v Kamniški Bistrici niti deset minut hoje od avta v predoseljsko sotesko, temu ni pomagati!

Tak pride v poštev le za tujski promet, ki ne živi od občudovanja prirodnih lepot, ampak od tega, kar zapravi – in ta vrsta zapravi največ – Bog jo živi!

(Čeprav jo jaz za svojo osebo – na uho povedano – zaničujem).

Tudi tole nam je presneto znano, kajne? Ampak doktor še ni končal!

Dolina Kamniške Bistrice

 Zoran Gaborovič

Toda če pomislim, kako te vlačijo drugje po raznih »Klammih« in »Wasserfallih«, se moram čuditi, da mi tako malo storimo za take tesni, kakor je Predoselj ali Mostnica. Poglejmo na primer v Zell am See! Tam ti polovijo po vseh gostilnah in kavarnah turiste, ki prihajajo od bog ve kod, in jih pregovore, da napravijo vsak dan tudi kak manjši izlet – za oddih.

Kako danes razvijamo turizem v naših planinah, ne bom dosti komentiral. Vedno sta bili in bosta dve skrajni struji. Ena bi najraje pozidala vse do skrajnih vrhov, druga pa bi podrla še Potočko zijavko, če bi se izkazalo, da ni naravna, ampak so jo na črno sezidali neandertalci.

Vsekakor poziv k uravnoveženosti ne škodi, le srednjo linijo včasih ciljamo kot pijanci cesto. Poziv dr. Josipa Cirila Oblaka k razvoju planinskega turizma pa rahlo previtega v sveže

»pamperke« pravzaprav zadolženi za razvoj turizma ponavljajo še danes:

Tudi »zadovoljni Kranjec« se zgane, kadar je skrajni čas. In skrajni čas je tu! Ne le za Kamniško Bistrico, nego tudi za vso Slovenijo. Odprli ste nam Kamniško Bistrico, dajte nam še asfaltiranih cest, elektrifikacijo železnic in vse se bo samo dvignilo v svetovno znamenitost. Predvsem pa opozarjamo nanjo vsaj tiste tujce, ki se izgubijo na poti in – menda po pomoti – pridejo tudi v Ljubljano.

No, vsaj teh je v prestolnici vedno manj – po pomoti. Toda če pomislim na Kamniško Bistrico in na hotele v njej? Hmmm, vrag si ga vedi. Ampak tistih veselic in nabijanja muzike pri takšni izhodni moči, da ob južnem vetru še Rinka na Okrešlju »šprica« po ritmu – potem prav gotovo ne bi bilo več. ●